

Handläggare
Ingrid Olsson
Telefon: 08-508 33 810

Till
Utbildningsnämnden
2019-10-24

Central kostenheter för hållbar mat i stadens verksamheter

Svar på remiss från kommunstyrelsen, dnr. KS 2019/846

Förvaltningens förslag till beslut

Förvaltningen föreslår att utbildningsnämnden godkänner tjänsteutlåtandet och överlämnar det till kommunstyrelsen som svar på remissen.

Lena Holmdahl
Utbildningsdirektör

Malin Eriksson
Avdelningschef

Sammanfattning

I en motion från Olle Burell och Emilia Bjuggren, båda (S), framförs att en central kostenheter med övergripande ansvar för stadens mat och måltider skulle vara ett viktigt stöd för stadens verksamheter och därför borde inrättas nu, med utgångspunkt i utbildningsförvaltningens kostfunktion.

Förvaltningen anser att samordning, enhetlighet och stöd, liksom erfarenhetsutbyte i ett nätverk, är viktigt i stadens strävan att minska miljö- och klimatpåverkan. Samtidigt behövs det nära stödet för att upprätthålla och utveckla kvaliteten och för att säkerställa att de krav som åligger förvaltningen avseende skolmåltidsverksamheten uppfylls. Genom *Strategi för god, hälsosam och klimatsmart mat* finns beslut om nya former för samverkan och samordning inom staden och utbildningsnämnden har i uppdrag att ansvara för samordningen av ett stadsövergripande nätverk. I strategin anges att nätverket på sikt skulle kunna utvecklas till en kostenheter med övergripande ansvar för stadens mat och måltider. Ett antal frågor kring en central kostenheter behöver dock utredas innan det går att ta ställning till ett sådant förslag. Bland annat gäller det vilka behov som finns av ett centralt stöd förutom nätverksarbete och rådgivning, liksom vilket uppdrag och mandat en central enhet ska ha för att kunna verka effektivt.

Bakgrund/Ärendet

Motionen

Kommunstyrelsen har till utbildningsnämnden remitterat en motion om central kostenhet för hållbar mat i stadens verksamheter från Olle Burell och Emilia Bjuggren, båda (S). I motionen framförs att det i den matstrategi som kommunfullmäktige har antagit anges att ett nätverk ska inrättas för att säkerställa implementering, kontinuerlig uppföljning, kompetensutveckling och erfarenhetsutbyte. Nätverket ska på sikt kunna utvecklas och formaliseras till en kostenhet med övergripande ansvar för stadens mat och måltider. Denna kostenhet skulle vara ett viktigt stöd för stadens verksamheter och borde därför inrättas redan nu.

Kostenheten bör, enligt motionen, ha anställda dietister samt samordna det stadsövergripande nätverket. I dagsläget finns anställda i stadens utbildningsförvaltning som agerar rådgivande till stadens grundskolor och gymnasieskolor. Ett första steg vore att bredda deras uppdrag till att även inkludera rådgivning till stadens förskolor. Målsättningen bör vara att inrätta en stadsövergripande kostenhet som stöd till samtliga stadens verksamheter.

Motionärerna föreslår därför att kommunfullmäktige beslutar att Stockholms stad inrättar en stadsövergripande kostenhet med ett övergripande ansvar för stadens måltider och med ett samordningsansvar för det stadsövergripande nätverket.

Strategi för god, hälsosam och klimatsmart mat

Kommunfullmäktige beslutade i maj 2019 om *Strategi för god, hälsosam och klimatsmart mat*. Strategin omfattar barn, unga, vuxna och äldre och ska tillämpas i alla stadens verksamheter och ska bidra till att öka kunskapen hos stadens invånare. Genom ökad insikt och kunskap bland stadens medarbetare, invånare och besökare kan en god och jämlik folkhälsa och en minskad miljö- och klimatpåverkan uppnås genom de måltider som serveras i staden. Strategin berör olika målgrupper i olika grad.

Utbildningsnämnden fick genom kommunfullmäktiges beslut i uppdrag att ansvara för samordning av ett stadsövergripande nätverk. I strategin anges att nätverket på sikt skulle kunna utvecklas och formaliseras till en kostenhet med övergripande ansvar för stadens mat och måltider.

Nätverket ska ha särskild kompetens om verksamheterna förskola, skola, äldreomsorg samt om mat och måltider, miljö- och klimat, upphandling samt styrning och uppföljning.

Nätverket ska arbeta med kommunövergripande måltidsfrågor genom att:

- samordna stadens riktlinjer och policys för mat och måltider,
- stödja stadens nämnder vid implementering av matstrategin, riktlinjer och policys,
- ta fram underlag för planering och uppföljning av stadens mat och måltider,
- utforma och ansvara för en gemensam stadsövergripande webbplats med informations- och stödmaterial,
- utveckla arbetet med livsmedelsupphandlingar,
- följa och stödja arbetet med etablering av kategoriteam för livsmedel och måltider samt bidra till framtagandet av en kategoristrategi, samt
- bevaka omvärldsförändringar.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts inom avdelningen för ekonomi och styrning i samverkan med förskoleavdelningen, grundskoleavdelningen och gymnasieavdelningen.

Förvaltningens synpunkter

Kommunfullmäktiges beslut i *Strategi för god, hälsosam och klimatsmart mat* om samordning av ett stadsövergripande nätverk för kommunövergripande måltidsfrågor innebär ett omfattande uppdrag.

Utbildningsförvaltningens nuvarande kostfunktion är dimensionerad för - och har som primärt uppdrag - att samordna och utveckla skolmåltidsverksamheten vid de kommunala grund- och gymnasieskolorna. Detta görs genom styrande och vägledande dokument och genom stöd till skolenheterna i form av kompetensutvecklingsinsatser och andra utvecklingsinitiativ, samt löpande råd och stöd. Kostfunktionen deltar aktivt i stadens arbete med utveckling av det centrala livsmedelsavtalet för att påverka utbudet i enlighet med mål och riktlinjer, och medverkar i stadens arbete med kategori-styrningsområdena livsmedel och vitvaror.

Inom funktionen bedrivs för närvarande också projektet *Ökad målpuppfyllelse skolmåltider* som ger stöd till skolenheter som inte når alla mål avseende avtalstrohet, miljömål, näringsriktighet, ekologiska mål, livsmedelslagstiftning med mera.

De ambitioner som stadens förskolor har och som ofta uttrycks av vårdnadshavarna ligger, enligt utbildningsförvaltningens erfaren-

heter, i linje med stadens *Strategi för god, hälsosam och klimat-smart mat*. Det finns ökade behov av och önskemål om specialkost i förskolorna. Sammantaget innebär det att det finns ett behov av stöd för förskolor kring dessa frågor, vilket framförs i motionen. Förvaltningen är positiv till att den kompetens som finns inom utbildningsförvaltningen, förutom nätverksarbetet, kan verka rådgivande även för stadens förskolor. Det behöver dock först utredas hur det ska gå till rent praktiskt och vad det innebär i fråga om bemanning, ekonomi och ansvar i förhållande till stadsdelsnämnderna.

Förvaltningen anser att samordning, enhetlighet och stöd inom mat och måltidsområdet, liksom erfarenhetsutbyte i ett nätverk, är viktiga i strävan att minska miljö- och klimatpåverkan. Förvaltningen menar att ett antal frågor behöver utredas närmare inför inrättandet av en kostenhet med övergripande ansvar för stadens mat och måltider. Hänsyn behöver också tas till andra pågående processer bland annat inom upphandlings- och inköpsområdet.

Det behöver närmare utredas vilka behov som finns av ett centralt stöd förutom nätverksarbete och rådgivning, liksom vilket uppdrag och mandat en sådan central kostenhet för hela staden ska ha för att kunna verka effektivt. Det krävs ekonomiska och organisatoriska förutsättningar för en kostenhet med övergripande ansvar för stadens måltider och med ett samordningsansvar för det stadsövergripande nätverket.

Ansvarsgränserna gentemot framförallt stadsdelsnämnderna och äldrenämnden måste klargöras, liksom ansvar i förhållande till servicenämnden och miljö- och hälsoskyddsnämnden.

För att säkerställa att måltidsverksamheten i stadens kommunala förskoleklasser, grundskolor, grundsärskolor, gymnasieskolor och gymnasiesärskolor har en likvärdig kvalitet, krävs ett fortsatt nära samarbete med skolorna. Den funktion vid utbildningsförvaltningen som samordnar stödet till de kommunala grund- och gymnasieskolorna, är viktig för att säkerställa de krav som åligger förvaltningen avseende skolmåltidsverksamheten. Samordning och enhetlighet över staden är viktig, men det nära stödet behövs för att upprätthålla kvaliteten.

Förvaltningens förslag

Förvaltningen föreslår att utbildningsnämnden godkänner tjänsteutlåtandet och överlämnar det till kommunstyrelsen som svar på remissen.

Bilagor

Motion om central kostenheter för hållbar mat i stadens verksamheter.